

Evropski teden mobilnosti
od 16. do 22. septembra

Dan brez avtomobila
22. september

Izdajatelj:
MOL, Zavod za varstvo okolja

Ilustracije in oblikovanje:
Pristop

Tisk:
Čukgraf

Naklada:
2000 izvodov
september 2007

Evropski teden mobilnosti
od 16. do 22. septembra

Dan brez avtomobila
22. september

Promet je eden izmed glavnih virov onesnaževanja zraka, vzrok podnebnih sprememb, telesnih poškodb in tudi smrti.

Prometno onesnaženje se odraža predvsem v emisijah dušikovih oksidov (NO_x), ogljikovega monoksida (CO), hlapnih organskih spojin (benzena, ogljikovodikov) in trdnih delcev. V toplejšem obdobju leta ob močnem sončnem sevanju se tem škodljivim snovem pridruži še ozon, ki nastaja v fotokemičnih reakcijah ob prisotnosti lahkih organskih spojin in NO_x.

Večje koncentracije ozona so zaradi specifičnosti nastanka opazne zunaj mesta in ne v mestnem središču. Promet pa je tudi eden izmed glavnih virov ogljikovega dioksida (CO₂), najpomembnejšega toplogrednega plina, ki največ prispeva h globalnemu ogrevanju Zemlje. V Ljubljani več kot 30 odstotkov vseh emisij CO₂ prispeva promet.

Onesnaževala iz prometa so zdravju škodljiva.

Dušikovi oksidi – dražijo dihalne poti, zmanjšujejo imunsko odpornost, povečujejo pogostost astmatičnih napadov in nastanek pljučnih infekcij.

Ogljikov monoksid – povzroča dihalne in kardiološke težave, glavobol, vrtoglavico, slabost in težave z vidom.

Benzen – je kancerogen in pri človeku povzroča depresivni učinek ter vpliva na centralno živčevje.

Ogljikovodiki – dražijo dihalne poti in oči.

Trdni delci – povzročajo napade astme in kašlja, težko dihanje, kronični bronhitis, zmanjšanje pljučne funkcije in pojav prezgodnje smrti.

Promet je tudi glavni vir hrupa, predvsem v mestnem središču.

Hrup zaradi cestnega prometa

na ulicah v stanovanjskih soseskah: 60 dB

na pretočnih cestah: 70 dB

na semaforiziranih križiščih: 80 dB

na zelo prometno obremenjenih križiščih: 90 dB

SEDEM RAZLOGOV ZA MANJ AVTOMOBILOV V MESTU:

1. Promet škoduje zdravju.
2. Promet povzroča podnebne spremembe.
3. Promet slabša kakovost življenja.
4. Prometna gneča povzroča ogromne izgube časa.
5. Promet povzroča preveč nesreč.
6. Promet neopazno povzroča ogromne stroške.
7. Promet zavzema preveč prostora.

Bi radi dihali manj onesnažen zrak in zmanjšali hrup v mestu? Z MAJHNIMI UKREPI BOMO DOSEGLI VELIKO!

Vozimo manj

Združimo opravke na eno mesto, s čimer poleg goriva prihranimo tudi čas. V službo se vozimo skupaj s sosedi in z znanci. Kratke poti premagujte peš.

Uporabljajmo javna prevozna sredstva

Uporaba javnega potniškega prometa je v zadnjih letih v nenehnem upadanju.

Ljubljančani opravijo dnevno le 13 % potovanj z javnim prevozom. Kar 57 % potovanj opravijo z osebnim avtomobilom, 19 % peš, 10 % s kolesom in 1 % z motornim kolesom. V letu 1996 je bilo v mestnem potniškem prometu prepeljanih nekaj manj kot 112 milijonov potnikov, lani pa le še nekaj več kot 88 milijonov.

Vozimo se s kolesom

Kolo je zelo primerno prevožno sredstvo za premagovanje kratkih in tudi daljših razdalj. Ne povzroča emisij škodljivih onesnaževal in hrupa ter zahteva precej manj prostora.

Prevoz s kolesom nas stane manj in povzroča manj zastojev, omogoča večjo neodvisnost, omogoča mobilnost tudi nevoznikom. Kolesarjenje pomeni tudi redno rekreacijo in posledično boljše počutje in zdravstveno stanje.

Če vozimo avtomobil, vozimo modro

Izogibajmo se agresivnemu pospeševanju in zaviranju ter speljevanju. Ne vozimo prehitro. Ne obremenjujmo vozila z nepotrebno prtljago. Klimatske naprave uporabljajmo zmerno. Vozila ne puščajmo v praznem teku. Redno ga servisirajte, da boste občutno zmanjšali porabo goriva in količino škodljivih emisij.

Ali ste vedeli, da:

- z vsakim litrom porabljenega goriva avtomobil v ozračje izloči 2,6 kg CO₂;
- se delež motornih vozil z dizelskim motorjem povečuje, kar dodatno obremenjuje okolje z emisijami NO_x, CO in s trdnimi delci; v letu 2000 jih je bilo v Ljubljani 9,3 % v strukturi osebnih motornih vozil, v letu 2005 že 22,1 %;
- se povprečna starost osebnih vozil povečuje; v Ljubljani je bila povprečna starost osebnega vozila v letu 2000 6,3 leta, v letu 2005 pa 7,3 leta;
- 50 kg dodatne prtljage v avtomobilu poveča porabo goriva za 2 %;

- hitro zaviranje in pospeševanje poveča porabo goriva do 40 %, čas vožnje skrajša le za 4 %, škodljive emisije pa se povečajo za več kot petkrat;
- poraba goriva raste s hitrostjo od 80 km/h dalje;
- vklopljena klimatska naprava lahko porabo goriva poveča do 12 %;
- je prazni tek vozila, ki traja več kot deset sekund, potratnejši od ponovnega užiga motorja;
- premajhen tlak v pnevmatikah poveča porabo goriva;
- se poraba goriva poveča za približno 20 %, če na avtocesti povečate hitrost vožnje z 90 na 120 km/h;
- slabo nastavljen motor lahko porabi do 50 % več goriva in povzroči do 50 % več emisij kot vozilo, ki deluje normalno;
- je bilo v Sloveniji 52.815 prometnih nesreč v času od začetka julija 2006 do konca junija 2007, pri čemer se jih je 248 končalo s smrtnim izidom;
- mestni potniški promet v Ljubljani obsega 21 prog v dolžini 233,5 km, pri čemer je najdaljša razdalja do postajališča 500 m.

